

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/87/2023
Identifikačné číslo spisu:	8122203642
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8122203642.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobcu: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Bajkalská 19B, Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpený Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Prievozská 2, Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovaným: 1/ ENERGY Real s.r.o., so sídlom Námestie Legionárov 5, Prešov, IČO: 36 499 366, zastúpený Advokátska kancelária Fabian a Novosad s.r.o., so sídlom Masarykova 16, Prešov, IČO: 51 913 984, 2/ O. B., narodený X. V. XXXX, bytom S., o zaplatenie 4 036,63 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 23Cb/36/2022, o nesúhlase Krajského súdu v Prešove s postúpením sporu Krajským súdom v Košiciach, takto

rozhodol:

Príslušným na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Košiciach.

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) predložený Krajským súdom v Prešove súdny spis na rozhodnutie o príslušnosti. Krajský súd v Prešove nesúhlasí s postúpením sporu Krajským súdom v Košiciach.

2. Krajský súd v Košiciach 21. augusta 2023 postúpil spor Krajskému súdu v Prešove z dôvodu odvolania podaného žalobcom proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 14. februára 2023 č. k. 23Cb/36/2022-122. Podľa Krajského súdu v Košiciach je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP daná jeho funkčná príslušnosť na odvolacie konanie len v prípade, ak konanie bolo začaté na Okresnom súde Prešov po 31. máji 2023, inak sa má postupovať podľa § 34 ods. 1 CSP a funkčne príslušný na konanie o odvolaní je Krajský súd v Prešove.

3. Krajský súd v Prešove s postúpením sporu nesúhlasí. Podľa Krajského súdu v Prešove je vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení o funkčnej príslušnosti potrebné okamžite aplikovať novú právnu úpravu obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP a funkčne príslušným na konanie o odvolaní je Krajský súd v Košiciach.

4. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Prešove a Krajskému súdu v Košiciach (§ 43 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením sporu je dôvodný.

5. Najvyšší súd v prvom rade posudzoval, či v predloženej veci ide o obchodnoprávny spor, na prejednanie ktorého sa kauzálna príslušnosť súdu určuje podľa § 22 CSP a funkčná príslušnosť na odvolacie konanie podľa § 34 ods. 2 CSP.

6. Žalobca je subjektom zriadeným zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý sa zapisuje do obchodného registra. Jedným z predmetov jeho činnosti je správa poistného garančného fondu, z ktorého žalobca poskytuje poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Žalobcovi v prípade takéhoto plnenia následne vzniká voči tomu, za koho plnil, právo na náhradu toho, čo bolo titulom vzniknutej škody plnené poškodenému. Žalovaný 1/ je obchodnou spoločnosťou, ktorá je držiteľom motorového vozidla, ktorého prevádzkou mala byť spôsobená škoda, za ktorú bolo žalobcom poskytnuté poistné plnenie poškodenému. Žalovaný 2/ je zamestnancom žalovaného 1/. Aj napriek tomu, že v danom prípade nejde o záväzok vyplývajúci z noriem obchodného práva, vzhľadom na povahu subjektov a skutočnosť, že nárok žalobcu je uplatňovaný v rámci predmetu jeho činnosti voči obchodnej spoločnosti, je podľa najvyššieho súdu potrebné dospieť k záveru, že predmetná vec má obchodnoprávnu povahu, preto ide o obchodnoprávny spor.

7. Podľa § 22 CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

8. Podľa § 34 ods. 1 CSP ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

9. Podľa § 34 ods. 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

10. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

11. Podľa § 471c CSP konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

12. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v spojení so zákonom č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení

niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“). Uvedenou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

13. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je preto potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy, aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

14. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté aj prechodné ustanovenie obsiahnuté v § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Predmetné prechodné ustanovenie, ale neupravuje zachovanie funkčnej a ani kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. V danom prípade podľa názoru najvyššieho súdu nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol, ako aj z porovnania s prechodným ustanovením § 470 ods. 4 CSP. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP).

15. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP potrebné aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

16. Najvyšší súd ďalej uvádza, že v súlade s vyššie ozrejmenejším výkladom § 471c CSP, z ktorého znenia (na rozdiel od § 470 ods. 4 CSP) a contrario vyplýva, že sa nevzťahuje na funkčnú príslušnosť a ani na kauzálnu príslušnosť a vzhľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy, je za konanie podľa § 22 CSP (na ktoré odkazuje § 34 ods. 2 CSP) potrebné považovať konania v obchodnoprávných sporoch vedené na ktoromkoľvek okresnom súde (prípadne mestskom súde), a to bez ohľadu na to, kedy bolo konanie začaté. Preto pokiaľ súdom rozhodujúcim obchodnoprávny spor v prvej inštancii bol Okresný súd Prešov, podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP v spojení s § 22 písm. e) CSP je na konanie o odvolaní proti takému rozhodnutiu funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach.

17. Najvyšší súd si je vedomý zložitosti otázok vyvolaných novelou a nejednoznačností až rozporností novej právnej úpravy. Zvažujúc aj prísne formalistický výklad, ktorý by zapríčinil dvojkolaťnosť posudzovania funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch, najvyšší súd uprednostnil výklad, ktorý rešpektuje účel prijatej novely a zabezpečí jednotné posudzovanie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch za účinnosti novely.

18. Najvyšší súd pre úplnosť doplnia, že krajský súd je povinný skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 40 CSP). Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná

príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré v rámci novely vo vzťahu k funkčnej príslušnosti prijaté nebolo.

19. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy najvyšší súd poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2023 pod č. 43. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo, na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

20. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením sporu je dôvodný. Na konanie a rozhodnutie o odvolaní je preto príslušný Krajský súd v Košiciach.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.